

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: Evropa, resp. Evropská unie

Otázka IVK: Považujete zvýšení úrokových sazeb Českou národní bankou za správný krok?

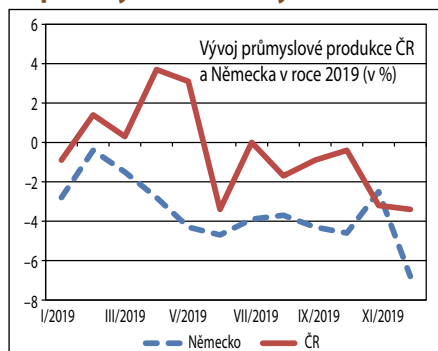
Jiří Weigl: Brexit ukázal, že historie neskončila

Václav Klaus: Neuvěřitelné reakce na zvolení Stanislava Křečka ombudsmanem

Jindřich Forejt: Výběr z rozhovoru s Dominikem kardinálem Dukou – Pražský arcibiskup by měl být větší klidšas, než jsem já...

ÚNOROVÝ GRAF IVK

Správný čas pro zvýšení úrokových sazeb?

Pramen: Trading Economics 2020

Pozn.: měsíční data, změna ke stejnému měsíci předchozího roku

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 25. 2. 2020

Evropa, resp. Evropská unie

Václav Klaus

Děkuji za pozvání do HNklubu, kterého si opravdu vážím. Jestli se nemýlím, vystupoval jsem na diskusním fóru Hospodářských novin již jednou, v září 2015, tedy před téměř pěti lety. Mým tehdejším tématem bylo „Poučení z řecké krize pro malou postkomunistickou zemi“. Tento můj text je určitě někde k dispozici, eventuálně na mé webové stránce (www.klaus.cz). Mám pocit, že bych to dnes lépe říci neuměl. Kromě obecných úvah o Evropské unii jsem se tehdy pokusil zformulovat i několik ekonomických charakteristik Slovenska, tak jak je vidím jako outsider. Teď jsem si své tehdejší úvahy pozorně přečetl a nemám důvod je přepisovat. Ale to tématem mého dnešního vystoupení není.

Jednou věcí je před více než šesti desetiletími revolučně vytvořený konstrukt Evropské unie, druhou je evolučně utvářená civilizace evropského kontinentu.

Nazval jsem ho „Evropa, resp. Evropská unie“, odlišení těchto dvou slov považuji za zásadní. Jednou věcí je před více než šesti desetiletími revolučně vytvořený konstrukt Evropské unie, druhou je evolučně utvářená civilizace evropského kontinentu. Jsou to dvě zcela odlišné věci, což dnešní reprezentace EU a spolu s ní evropské politické, akademické a žurnalistické elity nechtějí brát na vědomí.

Vývoj evropské společnosti byl v průběhu staletí a tisíciletí pomalý, nelineární, opakovaně přerušovaný, ale souhlasím s výrokem prof. Elsta z roku 1991, že „evropská historie byla ve své podstatě procesem odmítání supranacionálních dynastických států – jako byla Otomanská říše, Habsburské císařství, Napoleonovo impérium, Hitlerova věčná říše i Stalinův komunistický projekt“. Chápu to tak, že byla úsilím o likvidaci dy-

nastií a říší, které lidskou svobodu a autentickou demokracii neumožňují.

Éru dnešní evropské unifikace ve formě Evropské unie (na rozdíl od prvních tří desetiletí daleko méně ambiciózního pová-

Éru dnešní evropské unifikace ve formě Evropské unie považuji za neblahé přerušování, jakkoli nejednoduchého a nejednoznačného, evropského vývoje.

lečného evropského integračního procesu ve formě Evropského společenství) považuji za neblahé přerušování tohoto, jakkoli nejednoduchého a nejednoznačného evropského vývoje.

Vím, že jsem v tomto pohledu na Evropskou unii v menšině, ale nemohu jinak.

EDITORIAL

„Devatenáct minut poté, co jsem složil přísahu ve své funkci, Washington Post otiskl článek s titulkem *Kampaň za impeachment prezidenta Trumpa začala*,“ píše ve svém dopise předsedkyni amerického Kongresu Nancy Pelosiové prezident Donald Trump (přeložil ho ředitel IVK Jiří Weigl a najdete jej na našich stránkách). Následující řádka argumentů hovoří podle Trumpa jednoznačně. Proces impeachmentu začal okamžikem jeho zvolení.

U nás jsme tuto strategii liberální části politického spektra zdá se ještě vylepšili. Období takových impeachmentů si odbyváme pro jistotu ještě před samotnou volbou. Byl to nejen příklad nedávného výběru kandidátů do Rady ČT, ale rovněž případ volby ombudsmana, kterou nakonec vyhrál hystericky ostouzený Stanislav Křeček. „Při opačném výsledku voleb by druhá strana nic takového určitě neudělala. Prohru ve volbách by přijala bez jakéhokoli komentáře. Prostě jako prohru, která k demokracii patří.“ Píše k tomu v komentáři Václav Klaus.

Nelze se ubránit pocitu, že to byly v obou případech výrony toho, co tak otevřeně popisuje v nedávném rozhovoru pro časopis Echo Petr Drulák, jako českou obdobu *Deep State*, neformálních síti

* Vystoupení na Klubu Hospodářských novin, Bratřslava, 28. ledna 2020. Text byl publikován v Hospodářských novinách dne 30. ledna 2020.

(Pokračování ze strany 1)

a establishmentu prosazujících své zájmy na úkor zájmů demokraticky utvářené většiny. My tomu říkáme *liberální demokracie*.

Mediálním tématem číslo jedna se ale jednoznačně staly sazby DPH na pivo podle toho, jak a kde si jej koupíte a vypijete. Otázka „Můžete mi zbytek zabalit s sebou?“ tak dala opozice dramaticky jiný náboj. Jako záblesk skutečné diskuse o podstatných věcech tak nutně působí anketa tohoto vydání. Ekonomů se ptáme na jejich názor na nedávné zvýšení úrokových sazeb. Pestré spektrum pohledů na tento krok centrální banky a jeho aspekty, troufáme si tvrdit, v časech současné mělkosti jistým zdrojem relevantní diskuse je. Podobnou vážnou debatu by si zasloužila i projednávaná novela zákona o ČNB.

Filip Šebesta

Vyjadřuje to mé ideje, ideály, preference a priority. Mně jde o svobodu a demokracii a ty jsou se supranacionálním (nebo transnacionálním) konstruktem ve své podstatě nekompatibilní.

To platí obecně a dlouhodobě. Co se děje právě teď? Co se dá říci o dynamice krátkodobé nebo střednědobé? Jaké jsou současné tendence a trendy evropského uspořádání? V mých očích nemají pozitivní vývoj.

Mně jde o svobodu a demokracii a ty jsou se supranacionálním (nebo transnacionálním) konstruktem ve své podstatě nekompatibilní.

V předposledních dvou dekádách – 1990 až 2010 – byly tyto trendy zcela jednoznačně unifikující. Mluvíme o vývoji v Evropě, nikoli o vývoji její východní postkomunistické části. Projevem těchto trendů byla v roce 1992 Maastrichtská smlouva a v roce 2009 smlouva Lisabonská. Tyto smlouvy vedly k výraznému urychlení evropského unifikujícího, k transnacionalismu směřujícího pohybu. Tu první smlouvu jsme vnímali jen málo, neboť jsme řešili úplně jiné problémy a naše členství v EU bylo ještě daleko za horizontem. Řešili jsme postkomunistickou transformaci na straně jedné a zabývali jsme se naším vlastním státoprávním problémem na straně druhé.

Něco k tomu druhému nedávno spíše ironicky, i když poněkud nejasně, poznamenal Milan Lasica, když řekl, že by mi za rozdělení Československa měli postavit pomník. Musím trvat na tom, že bych si já dovedl představit žít i nadále v československé federaci. Pro historii, aby to nebylo zapomenuto, musím zdůraznit, že na slovenské straně tehdy nebyl žádný re-

levantní politický partner, který by měl podobný názor a který by nechtěl slovenskou samostatnost. Já jsem tuto realitu „pouze“ respektoval. Nechtěl jsem ani střet, ani chaos.

Tu druhou, Lisabonskou smlouvu, drtivá většina našich spoluobčanů sice zažila, ale strašlivě podcenila a podceňuje dosud. Nebyla ochotna věnovat alespoň minimum času nezbytného k tomu, aby zjistila, co je v této smlouvě skryto. K tomu, aby zjistila, že jde o radikální posun evropské integrace (tedy lepší a hlubší mezinárodní spolupráce) k unifikaci (tedy k supranacionálnímu vládnutí) a k vymazání národních států jako výchozího principu mezinárodního uspořádání našeho kontinentu.

Je dostatečně známo, že jsem ratifikaci Lisabonské smlouvy dlouho, sám, poněkud donkichotsky brzdil. Ale neubrzdil.

Období po přijetí Lisabonské smlouvy přineslo několik krizí, které tento unifikační model zásadně zpochybnily. Zmíním alespoň tři z nich:

Je dostatečně známo, že jsem ratifikaci Lisabonské smlouvy dlouho, sám, poněkud donkichotsky brzdil. Ale neubrzdil.

– bylo zpochybněno euro. Krize let 2008-2009 měla dramatické dopady na rozpočtovou pozici řady členských zemí eurozóny, nejen na Řecko. Krátkodobě byly tyto potíže „vyřešeny“ finanční pomocí z rozpočtů ostatních zemí eurozóny (tedy z peněz jejich daňových poplatníků), její skutečné příčiny – sporný konstrukt společné evropské měny – však byly ponechány bez jakéhokoli řešení;

– migrační krize, která kulminovala masovou migrací v roce 2015, znamenala zásadní otřes dalšího pilíře EU, kterým je Schengen. EU tento defekt svého uspořádání stále neřeší, pouze tlačí před sebou;

Nevidím žádnou reálnou politickou sílu, která by chtěla a byla schopna prosazovat (a dokonce prosadit) jakoukoli významnou změnu ideologie evropského.

– evropskou krizí se stalo i rozhodnutí britských voličů, zvané Brexit, které bylo jasnou zprávou, že jedna z největších zemí EU nechce navěky předat rozhodování o sobě do Bruselu, že chce znovu být suverénní zemí. To přispělo k tomu, že si to silně uvědomily i další země.

Každá z těchto krizí signalizovala zásadní problémy transnacionálního vidění světa, které ovládlo evropské elity a které se zakořenilo v Lisabonské smlouvě stalo definující charakteristikou EU. Evropské elity tyto krize „ustály“ díky tomu, že v EU chy-

bí jakákoli zpětná vazba, že chybí přímý kontakt evropských elit s občany a voliči, že jsme vstoupili do éry postdemokracie, symbolizované fikcí Evropského parlamentu, který není skutečným parlamentem, že dochází k zesílení indoktrinaci občanů členských států EU prázdnotou evropskou myšlenkou a že nastal ničivý diktát politické korektnosti, tedy nedostatečné svobody. Stabilizačně naopak působí přetrvávání relativního evropského blahobytu (i když řada zemí eurozóny už dlouhé období téměř neroste).

Co se dá očekávat v dohlédnutelné budoucnosti?

1. Nevidím žádnou reálnou politickou sílu, která by chtěla a byla schopna prosazovat (a dokonce prosadit) jakoukoli významnou změnu ideologie evropského.
2. Institucionální systém Evropské unie svou podstatou jakoukoli systémovou změnu evropského uspořádání vylučuje.
3. Nový Evropský parlament a nová Evropská komise jsou svou strukturou a svými ambicemi horší než ty staré (Juncker vs. Leyenová);
4. Přeji si (a nám) silnou a jednotnou Visegradskou čtyřku. Nevěřím však v její pevnost a sílu, která – díky vnitropolitickému vývoji jednotlivých zemí – dnes už fakticky téměř neexistuje, resp. je znovu v podobě (a významu) v jaké byla až do roku 2015.
5. Předpokládám zesilování diktátu nedomokratických, ale nekomunistických ideologií postkomunistické éry:

Nový Evropský parlament a nová Evropská komise jsou svou strukturou a svými ambicemi horší než ty staré (Juncker vs. Leyenová).

– na prvním místě zelené ideologie, jejíž novou kvalitou způsobil zvrát původního ekologického uvažování v agresivní environmentalismus;

– progresivismu (či kulturního marxismu), který nahradil tradiční konservatismus a sociáldemokratismus. To začíná být zásadní brzdou jakéhokoli postupu Evropy (a celého Západu) vpřed;

– humanrightismu, který nahradil demokracii garantující koncept v podstatě jen negativně vymezených občanských práv pozitivními lidskými právy, které vytvářejí nárokovou společnost;

– a konečně multikulturalismu, který místo respektu k tradiční obhajobě významu homogennosti jakékoli národní komunity, žádá maximální diverzitu vedoucí k heterogenosti společnosti.

To jsou jen mé výchozí teze, k detailům se určitě dostaneme v následující diskusi. ■

OTÁZKA IVK

Považujete zvýšení úrokových sazeb Českou národní bankou za správný krok?

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Překvapivé zvýšení úrokových sazeb Českou národní bankou považují za špatný krok, který je důsledkem a pokračováním nešťastné měnové politiky tzv. kursového závazku. Stejně jako tehdy argumentují centrální bankéři svým dvouprocentním inflačním cílem, který se od reality stále více vzdaluje. A stejně jako v roce 2013, kdy strašili na opačnou stranu chimérou vymyšlené deflace (o níž dnes nikoho ani nenapadne se zmínit), i dnes je hlavním argumentem dodržení inflačního cíle bez ohledu na okolnosti a důsledky.

Tzv. kursový závazek, neboli čtyřletá manipulace kursu tištěním peněz, ukázala všechna rizika aktivismu centrální banky. Přišla pozdě, už ve vzestupné fázi cyklu, takže byla fakticky procyklickým opatřením, které učinilo z českého hospodářství po letech znovu nedostatkovou ekonomikou. Umělá a zbytečná akcelerace růstu vyvolala pracovní síly, stavební materiály, výrobní kapacity firem atd. Banky zaplavila na dlouhá léta miliardami korun, které jim umožňují ignorovat vkladatele. Již čtvrtý rok nese česká veřejnost náklady tohoto

měnového experimentu v podobě minimálních depozitních sazeb, které jí stojí miliardy v podobě znehodnocujících se úspor. Nemovitostní bublina je druhou stranou téže mince.

O procento vyšší inflace než měnový cíl je spíše bonusem z hlediska mezinárodního srovnání, než nebezpečím, které by vyžadovalo okamžitý zásah. Zvýšení sazeb je naproti tomu dalším neodůvodněným darem zahraničním bankám, které ovládají český trh. Nic je nenutí podnikat a nést rizika. Centrální banka se jim stará o bezpracné bezrizikové miliardové zisky na úkor českých depozitorů. Stačí pouze vzít jejich minimálně úročené vklady, uložit je za dvě a čtvrt procenta v ČNB a čekat. Úvěry se však s ohledem na sazby ČNB pochopitelně zdraží.

To vše je opět beznadějně procyklické v době, kdy je evidentní, že se ekonomika již nachází v sestupné fázi hospodářského cyklu. To prokleté inflační cílování nám byl skutečně čert dlužen.

Jan Skopec
poslanec a ekonomický expert ODS

Zvýšit úrokové sazby měla bankovní rada ČNB mnohem dříve. Toto své tvrzení opírám o aktuální výši inflace (3,6% v lednu), která má navíc podle prognózy v nadcházejících měsících ještě drobně růst. To je výrazně nad inflačním cílem ČNB a jeho tolerančním pásmem a ukazuje to na příliš nízkou stanovenou úrokovou sazbu před rokem až rokem a půl.

Aktuálním zvýšením úrokových sazeb, které se samozřejmě projeví v ekonomice s patřičným časovým zpožděním, nezvratí ČNB současnou nadprůměrně vysokou míru inflace, ani míru inflace v nejbližších měsících. Důvodem zprůsnění měnových podmínek centrální bankou navzdory zpomalující se ekonomické aktivitě doma i v zahraničí tak není boj se současnou inflací nebo inflací v blízké budoucnosti, ale snaha zachránit důvěryhodnost a reputaci ČNB ve schopnosti plnit inflační cíl v budoucnu. ČNB chce tímto krokem alespoň psychologicky demonstrovat, že i když s tím nyní nemůže prakticky nic dělat, nejsou ji současná čísla inflace lhostejná. Nebo jinými slovy, nechce svoji nečinnost v kombinaci s mírou inflace nad tolerančním pásmem ohrozit ukotvení inflačních očekávání.

Jinak je totiž zprůsnění měnových podmínek v současnosti riskantní. Ekonomika zpomaluje, průmysl je již v recesi a vývoj na exportních trzích příliš optimismu také nadává. Můžeme v takové situaci diskutovat o správnosti a smysluplnosti měnově-politického režimu cílování inflace, ale v rámci něj je primárním úkolem ČNB hlídat inflaci, nikoliv poskytovat doping pro rychlejší ekonomický růst.

Positivní na tom je, že ČNB sice hasí požár, který sama způsobila, ale činí tak tradičním nástrojem měnové politiky, kterým úrokové sazby bezesporu jsou. Také si tím rozšiřuje prostor pro uvolňování měnové politiky v případě příchodu ekonomické recese. Je to určitě sympatičtější, než jiná současná snaha ČNB, a sice regulovat trh hypoték přísnými limity, kterými ho chce zchladit poté, co ho svoji uvolněnou politikou nechala dynamicky růst. Je to i sympatičtější než chuť dostat do rukou netradiční nástroje měnové politiky prostřednictvím novely zákona o ČNB, který nyní projednává Poslanecká sněmovna.

Miroslav Ševčík
proděkan
Národohospodářské
fakulty VŠE

Zvýšení úrokových sazeb ČNB považují v současné době za ne příliš šťastný krok. Z makroekonomických agregátů je zřejmé, že Česká republika se na počátku roku 2020 nenachází v situaci přehřívající se ekonomiky. Centrální bankéře mohla překvapit mírně rostoucí inflace, s kterou by však jako makroekonomové měli počítat. Projevuje se růst mezd a důchodů. Částečně působí, byť i zpožděně, ale přece jen očekávané posilování kurzu české koruny. K tomuto posilování muselo nutně dojít po chybných devizových intervencích, navíc nesmyslně dlouho trvajících.

ČNB se zvýšením základních úrokových sazeb může dostat i do další pastičky. České banky disponují relativně vysokými volnými zůstatky finančních prostředků, které si ukládají u centrální banky. A ta jim za to musí samozřejmě platit. Zvýšení základních úrokových sazeb tak povede i ke zvýšeným nákladům ČNB. V reálné ekonomice se současné opatření promítne s určitým časovým zpožděním, možná delším než jeden rok. Navíc je diskutabilní, zda pohyb sazeb nějakým významným způsobem může ovlivnit rostoucí míru inflace. Ta se nejvýrazněji projevuje v růstu cen v položkách

newsletterplus
ÚNOR 2020

ALÉX VALENTA
analýza institutu
Václava Klause

**NĚMECKO:
PLÍŽIVÝ NÁSTUP
NOVÉ TOTALITY**

Trpká realita „soužití
v mnohosti“

Německo v podobném ztrátu životní úrovně dospělo krok za krokem, tedy relativně „nepřepjatě“ a poměrně, do stavu, který je možno označit za stavové nového totalitarismu. Nového, protože „mlčky“, jen negace s terorem a brutálitou, ale vystačí si s extrémními domacovými a disciplinacními metodami. Tento posun koresponduje s všeobecnou pacifikací a feminizací německé společnosti, jakou i vřodovským zmilčovacími strategiemi a zvyšování moderního blahobytu odpovídá světu. Lze-li nového totalitarismu je realitě svobody slova a nemožnost opozice využívat všech práv, garantovaných ústavou a standardními pravidly politického života.

Newsletter IVK plus 2/2020
**Německo:
Plíživý nástup nové totality
si můžete zdarma stáhnout na
www.institutvk.cz/newslettery**

bydlení. Nedostatečná nabídka v této oblasti, která vesměs způsobuje nejrychlejší růst cen právě v této části spotřebitelského koše, nemůže být a určitě nebude vyřešena růstem úrokových sazeb. Současné zvýšení základních úrokových sazeb je však podstatně menší chyba ČNB než zavedení devizových intervencí, na které česká ekonomika doplácí dodnes.

Eva Zamrazilová
předsedkyně Národní
rozpočtové rady

Únorové zvýšení úrokových sazeb ČNB považují za opodstatněný krok. Centrální bankéři však nebyli vzhledem k realitě zrychlující inflace a zpomalujícího hospodářského růstu ve snadné situaci. Inflace se pohybuje nad cílem ČNB od počátku roku 2017, v posledních měsících dokonce vzrostla nad 3%, tedy nad horní hranici cíleného pásma. V lednu 2020 dosáhl meziroční růst cen 3,6%, tedy nejvyšší hodnoty od března 2012. Tento údaj nebyl v momentě rozhodování BR ČNB znám, nicméně zpětně ukazuje, že skutečně nebylo na co čekat. Vyčkávání přitom centrální bance doporučovala řada ekonomů.

Kritici zvýšení sazeb nezřídka využívají i argument nejistých vyhlídek čínské ekonomiky s ohledem na koronavirus. Těžištěm tohoto pohledu je vývoj na ose zpomalení čínské poptávky a následného zpomalení vývozu hlavních čínských obchodních partnerů (z českého úhlu pohledu především Německo), vedoucího k jejich ekonomickému oslabení a tím i nižší inflaci.

Na druhé straně však lze nabídnout alternativní scénář soustředěný na roli čínské ekonomiky v procesu globální deflace posledních 30 let. Nástup čínské ekonomiky na scénu světové ekonomiky vedl ke zpomalování spotřebitelských cen ve vyspělých ekonomikách – především prostřednictvím relativně nízkých mezd v této ekonomice. Čína je producentem a vývozcem strojů a spotřebního zboží, které současně tvoří nezanedbatelnou část spotřebitelských košů domácností ve vyspělých zemích.

Jestliže nastanou dlouhodobější výpadky ve výrobě tohoto zboží ať již ve formě samotné finální čínské provenience či ve formě subdodávek nezbytných k dokončení těchto výrobků v jiných zemích, mohou být následkem inflační tlaky. Nelze říci, zda tento faktor brala Bankovní rada ČNB v úvahu, nicméně nemusí být zanedbatelný, pokud si uvědomíme, že Čína má na dovozu do Česka podíl 11%, v čemž dominují stroje a spotřební zboží. Výpadky čínské výroby a její nahrazení dovozy z dražších destinací by tak českou inflaci mohly dále tlačit směrem vzhůru, uvědomíme-li si, že v podobné situaci se nebudeme nacházet sami.

Petr Mach
ekonom VŠFS

Místo kritiky nebo pochvaly aktuálního zvýšení úrokových sazeb Českou národní bankou vyslovují kritiku využívání úrokových sazeb coby nástroje měnové politiky. Myslím, že centrální banka se sotva může vyhnout škodlivým pokřivením trhu, když používá úroky jako měnově-politický nástroj. Její záměr stlačit inflaci zvýšením sazeb bude kromě vlivu množství peněz v ekonomice a potažmo na inflaci mít vedlejší vliv na úspory a investice a reálné výnosy v ekonomice. Přál bych si celkovou změnu měnové politiky na nedistorzní. To ale vyžaduje dlouhodobou odbornou diskusi na téma nedistorzní měnové politiky, protože chápu, že manipulace s úroky je pro centrální banky standardním světově používaným učebnicovým nástrojem.

Hana Lipovská
ekonomka ESF MU

Správnost můžeme hodnotit v rámci režimu, ve kterém Česká národní banka funguje. Pokud ČNB věří v cílování inflace, a pokud k němu používá jako nástroje 2T repo sazbu, pak se jedná o krok zcela srozumitelný. ČNB dnes svůj cíl neplní (míra inflace byla pro prosinec odhadována na 3,2%), reálná úroková míra v České republice je proto i při zvýšené úrokové sazbě výrazně záporná. Tímto zvýšením jsme navíc dosáhli úrovně sazeb, kterou naše ekonomika měla naposledy na přelomu let 2008 a 2009. Z tohoto hlediska je smysluplné, pokud si ČNB vytváří manévrovací prostor, který nás může v budoucnosti ochránit od záporných úrokových sazeb.

Pozitivním dopadem zvýšení úrokových měr je jejich propásání do úroků na spořičích účtech. S tím však souvisí i další tlak na zpomalení zadlužování, jakkoli není zřejmé, zda je v tomto úsilí pro dnešní centrální banku primárním nástrojem úroková sazba a nebo spíše DSTI, DTI a LTV. Je proto otázkou, zda zvyšování úrokových sazeb právě dnes neslouží mimo jiné i k podpoření novely zákona o ČNB, který má ambici posílit pravomoci centrální banky při stanovování horní hranice úvěrových ukazatelů.

Neptejme se proto, zda je zvýšení úrokových sazeb správným krokem, ale spíše zda je správným krokem právě nyní – a pro koho.

Helena Horská
hlavní ekonomka
Raiffeisenbank

Výsledek únorového zasedání Bankovní rady ČNB zaskočil nejen trhy, ale i Radní samotné. Navzdory očekávání trhu, navzdory krokům ostatních centrálních bank a konec konců i navzdory prohlášením několika členů bankovní rady ještě před jejím zasedáním, padlo rozhodnutí zvýšit základní úrokovou sazbu o čtvrt procentního bodu na 2,25%. Stalo se tak po pěti zasedáních v řadě s výsledkem „beze změny“ a s hodinovou prodlevou způsobenou dle slov guvernéra Jiřího Rusnoka obtížným hledáním konsenzu.

Bylo rozhodnutí výsledkem odvahy nebo paniky? Odvahy jít proti ostatním světovým centrálním bankám, které naopak uvolňují měnové podmínky, a proti varovným signálům ze zahraničí, z průmyslu především. Prognóza ČNB je odvážná i co do předpokládaného vývoje domácí ekonomiky, brzkého oživení růstu taženého mimo chodem i hbitým oživením vývozu. Nebo, jak se domnívám, panickou reakcí na aktuální vývoj domácí inflace a její PROGNOZOVANÉ vzednutí v následujících měsících. ČNB se jala proti vzdouvající se inflaci vyrazit alespoň symbolicky do boje, ale pozdě. Bitva o inflaci v následujících měsících je dopředu prohraná. Nyní se ČNB snaží za-

Předplatné IVK na rok 2020

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné činí 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

bránit dalšímu šrámu na jinak vysoké kredibilitě, neboť pozdě přišla i s měnovým experimentem – oslabením koruny v listopadu 2013.

Neočekávané není jen zvýšení základní úrokové sazby, které se brzy promítne alespoň z části i do úroků z hypoték a jiných úvěrů, ale především výrazné posílení koruny, které sice centrální bance pomůže zkrátit inflaci, ale exportérům zkomplikuje boj o stále klesající počet zahraničních zakázek.

Vladimír Pikora
ekonom Next Finance

Ze světa přichází řada znepokojivých zpráv. Německý průmysl zaznamenal největší propad od roku 2009, když v prosinci meziročně poklesl o nečekaných 6,8%. Český průmysl v roce 2019 poklesl o 0,5% a v samotném prosinci klesl o 3,4%. A do toho přichází koronavirus, který představuje velké riziko pro růst čínské i globální ekonomiky. Zatímco počátkem roku mnozí čekali, že Čína poroste o 6%, dnes se už objevují hlasy, že to bude jen o 3%. ČNB má přitom model, který ukazuje, jak výrazně reagují střeoevropské ekonomiky na každé zpomalení čínského růstu. Její model ukazuje i to, jak na zpomalující růst Číny reaguje poklesem cena ropy. A do toho přichází ČNB, aby proti trendu snad všech centrálních bank světa zvýšila své úrokové sazby. Chápu – její model ukazuje, že v březnu výrazně přestřelí inflační cíl. To ale únorovým zvýšením sazeb už nezachrání. Zvýšení úrokových sazeb zatím posílilo korunu na nejsilnější hodnoty od roku 2012. I se slabou korunou měl průmysl problémy a klesal. Teď to bude ještě horší. Zlevňující ropa k nám přinese desinflační tlaky a přinesla by je i bez změny sazeb. Já bych pro únorovou změnu úrokových sazeb nehlasoval.

Martin Janičko
Risk Manager MND

Zvýšení úrokových sazeb v únoru t. r. považuji za v podstatě správný krok, který dává podle mého názoru dva jasné signály. Zaprvé inflace, resp. tzv. relevantní inflace pro měnovou politiku, tedy inflace očistěná o efekty nepřímých daní, již nějakou dobu překračuje měnově-politický cíl a je třeba na toto reagovat. ČNB tím ukazuje, že k vývoji není lhostejná a zároveň považuje českou ekonomiku za dostatečně silnou, aby se s tímto krokem za současných podmínek vypořádala.

Dalším důvodem je snaha o narovnání úrokového prostředí, a tudíž i větší manévro-

vací prostor v budoucnu, až bude potřeba opět měnovou politiku rozvolňovat. I tento důvod považuji za opodstatněný. Hlavní otázkou pouze je, zda se jedná o správné načasování, jelikož růst HDP začíná přeci jen zpomalovat a koruna posílila i bez zásahu ČNB, tudíž vyvstává otázka, zda k němu nemělo dojít spíše dříve nebo neměla naopak ČNB ještě jedno čtvrtletí počkat. Poměrně výrazné posílení koruny může samo o sobě s sebou přinést přirozené protiinflační tlaky.

Pavel Ryska
analytik J&T Banky

Zvýšení úrokových sazeb ze strany ČNB bylo správným krokem, který však přišel podle mého názoru pozdě. Naznačuje to i lednová inflace v České republice, která dosáhla 3,6% a byla nejvyšší za 8 let. Zvýšení sazeb má zpožděný efekt na inflaci v délce několika kvartálů, a proto poslední krok ČNB nebude mít sílu udělat cokoli s vysokou českou inflací v příštích měsících. Silící inflační tlaky byly v naší ekonomice patrné po celý loňský rok a nešlo přitom pouze o úzký výčet cen. Rychle rostou ceny potravin, ale i ceny služeb se drží u 4% inflace již rok.

Vyčkávání se zvýšením sazeb odráží hlubší problém, kterým je asymetrický přístup centrálních bank k inflaci. Inflační cíl je oficiálně 2%, avšak v realitě je vyšší. Když byla inflace u nuly, centrální banka důrazně varovala před deflací a přišla s masivními intervencemi proti koruně. Když je inflace naopak setrvala vysoká a blíží se 4%, centrální banka zdůrazňuje opatrnost a až po měsících čekání zvýší sazby o čtvrt procentního bodu. Mimo svět centrálních bank přitom lidé uvažují opačně. V nulové inflaci přirozeně nevidí problém, naopak inflace téměř 4% je poznat dennodenně při nákupu základního zboží a zatěžuje rozpočty domácností.

Martin Slaný
hlavní ekonom
investiční skupiny DRFG

Před závorkou nutno napsat, že nastavení základní úrokové sazby je standardní nástroj měnové politiky, narozdíl od přímého zásahu do devizového kurzu. Zejména, je-li celá váha stabilizační politiky na centrální bance a vláda se systematicky chová naopak procyklicky. „Správnost“ reakce závisí na tom, jaké jsou důvody zvýšení.

Zvýšit sazby v době, kdy HDP zpomaluje (ale stále roste), vypadá nepochopitelně. Nicméně specifickostí dnešní doby je, že

v kontradikci k recesi v průmyslu spotřebitelská část ekonomiky stále roste: roste spotřeba domácností, maloobchodní tržby, trh práce vykazuje stále výrazně nízkou nezaměstnanost a nadále pokračuje slušný růst reálných mezd. To vše jsou domácí faktory tlačící dnes inflaci nahoru. Nicméně dnešní zvýšení sazeb se projeví v inflaci až někdy kolem léta 2021, tudíž boj s dnešní inflací je irelevantní.

Uspokojivým argumentem pro zvýšení sazeb by pro mě bylo vytvoření si prostoru pro případnou korekci sazeb při větším zpomalení ekonomiky a vyhnutí se záporným sazbám. Uvážíme-li, že ECB stále udržuje depozitní sazbu minus 0,5%. V této logice ale mělo zvýšení sazeb přijít dříve, když „trh“ s růstem počítal.

Za zvýšením sazeb ale ve skutečnosti tkví přečenoňovaný panický strach režimu cílování inflace pramenící z tzv. ztráty kredibility centrální banky (neschopnosti dodržet cílovou inflaci) a snaha přibrzdit inflační očekávání. Myslím, že obecně v měnové politice dneška (tj. v prostředí už desítek let nízké inflace) jde o výrazně přečenoňovaný efekt, zejména bavíme-li se o korekci inflace o jeden procentní bod či za desetinou čárkou.

I toto je argument přestat přemýšlet jen v dogmatu cílování inflace.

Filip Šebesta
Institut Václava Klause

Odhlédnu-li od diskuse o samotné podobě měnové politiky – o jejím cílování inflace – a vezmu-li tento režim jako měnově-politický fakt, vnímám zvýšení úrokové repo sazby o 0,25 p. b. primárně jako snahu o jistou normalizaci měnové politiky. ČNB si vytváří prostor pro reakci v případě příchodu vážnější krize – aby měla *odkud* a *co* snižovat. Kritizujeme-li dlouhodobě rozvolněnou měnovou politiku centrálních bank a směřování k záporným úrokovým sazbám se všemi jejich negativními důsledky včetně tlaku na omezení hotovosti (Američané mluví o *War on Cash*), měli bychom postupně a citlivě (!) zvyšování úrokových sazeb v době růstu v principu spíše ocenit (sazba rostla na současnou úroveň v 9 krocích během 30 měsíců, přičemž na aktuální zvýšení se čekalo v rámci této doby nejdéle – 9 měsíců). Minimálně i proto, že si tím centrální banka – k radosti kritiků – vypouští pomyslný argumentační rybník pro své volání o další (nekonvenční) měnově-politické nástroje (kvantitativní uvolňování), které požaduje v rámci aktuálně projednávané novely zákona o ČNB. Když bude mít funkční konvekční nástroje, nepotřebuje nové nekonvenční...

V tomto kontextu jde o standardní krok, kterým si ČNB „bere zpět“ jeden ze svých

standardních nástrojů. Nejde o netradiční a skokové opatření typu kurzového závazku. Ani „exit“ z vyšších úrokových sazeb v případě náznaků ekonomického zpomalení není nijak komplikovaný.

Vážnou otázkou však zůstává, jak zafunguje v době *postintervenční*, v období vysoké

likvidity, transmise do klientských sazeb a zda aktuální zvýšení nepřichází příliš pozdě, ve chvíli, kdy tuzemská a zejména německá průmyslová data naznačují ekonomický útlum. Následující týdny a měsíce ukáží, nakolik oprávněná je víra ČNB v budoucí růst, respektive v modely předpoví-

dající jeho zrychlování na horizontu roku 2021.

Spouštěčem krize vyšší sazby ČNB nebudou, ten přijde tak jako tak z vnějšku. Přijde-li citelnější hospodářské ochlazení, banka sazby jednoduše sníží, bude-li mít kam. ■

Brexit ukázal, že historie neskončila

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

31. ledna večer nastal brexit a Velká Británie odchází z EU. Někteří, kdo se na tuto událost dívají primárně z naší české perspektivy, často říkají, že už nejde o nic zásadně zajímavého, protože příležitost, kterou brexit a šok z něho původně znamenaly, nebyly využity k nezbytné potřebné reflexi a z ní plynoucí revizi evropské integrační politiky. Evropský establishment brexit ustál a Titanic se sune nerušeně dál. Tento skeptický pohled má své hluboké ratio a oprávnění.

Evropský establishment brexit ustál a Titanic se sune nerušeně dál. Tento skeptický pohled má své hluboké ratio a oprávnění.

Na druhé straně jsem však přesvědčen, že bez ohledu na to představuje brexit zásadní přelom z hlediska geopolitického. Bere jím za své univerzalistická a globalistická idea, která ovládla nejen evropské elity, ale i do značné míry představu široké evropské veřejnosti, že Evropská unie a evropská integrace jsou nevyhnutelnou a kýženou budoucností, v níž se postupně rozplynou a zaniknou všechny evropské státy a národy. Brexit je potvrzením, že ani zde konec historie nenastal a Evropa se vrací zpět ke svým starým zlomům, tradicím a třecím plochám, že historii a tradice nelze konstruktivisticky znásilňovat a libovolně měnit.

Brexit je potvrzením, že Evropa se vrací zpět ke svým starým zlomům, tradicím a třecím plochám, že historii a tradice nelze konstruktivisticky znásilňovat a libovolně měnit.

Po brexitu bude náš kontinent vypadat zcela jinak. Kontinentální EU už nebude univerzálním projektem, ale pouhým německým blokem, v němž si slábnoucí Francie není jista, jak obstojí vůči svému daleko silnějšímu hlavnímu partnerovi

Německu, který se stává stále méně předvídatelným.

Centrální kontinentální blok vytvořený kolem dominantní velmoci usilující o vládu nad Evropou není v evropské historii

Kontinentální EU už nebude univerzálním projektem, ale pouhým německým blokem, v němž si slábnoucí Francie není jista, jak obstojí vůči svému daleko silnějšímu hlavnímu partnerovi Německu, který se stává stále méně předvídatelným.

novum. Naopak, vytváření takových skupení, boj proti nim a jejich rozpad jsou náplní evropských dějin od 17. století. Světovládné ambice Habsburků, francouzských Ludvíků, Napoleona, vilémovského Německa i Hitlera vždy narážely na odpor okrajových velmocí. Jednou, a v podstatě hlavní z nich, byla vždy Anglie, později Velká Británie, která podobný vývoj trvale pokládala za své zásadní ohrožení. Proto vždy organizovala a platila koalice proti momentálnímu kontinentálnímu hegemonovi a neváhala ani sama vstoupit do války, aby sjednocení Evropy pod vládou někoho jiného nedopustila.

Světovládné ambice Habsburků, francouzských Ludvíků, Napoleona, vilémovského Německa i Hitlera vždy narážely na odpor okrajových velmocí.

Druhou velmocí, která se vždy cítila pokusem kontinent sjednotit ohrožena, bylo Rusko. A Rusko přes různé peripetie a váhání vždy nakonec proti kontinentálnímu hegemonovi do války vstoupilo (Napoleon, I. a II. světová válka).

Je paradoxní sledovat, že 75 let po skončení druhé světové války bude náš kontinent geopoliticky připomínat situaci před spojeneckým vítězstvím. Většina Evropy tvoří blok, v němž je vedoucí silou kdysi poražené Německo, a na jeho stranách zůstanou dvě tradiční velmoci – Velká Británie a Rusko, vítězové poslední války, které podobnému vývoji v historii vždy bránily. Ocitáme se na půdorysu, který je politickým strategiím a diplomatům důvěrně

známý. O Rusku si můžeme dnes a denně v médiích číst, že se k evropské integraci a jejímu prohlubování a rozšiřování příznivě nestaví, ba právě naopak. Je to logické a odpovídá to jeho historické tradici i zkušenosti. Lze očekávat, že britská politika se bude po brexitu vyvíjet podobně, bez ohledu na obsah dohodnutého rámce vztahů s EU. Existence mocné a dominantní kontinentální velmoci není a nebude v britském zájmu.

Úspěch evropské integrace byl umožněn zásadním oslabením poraženého a rozděleného poválečného Německa a skutečností, že se Velká Británie a Francie staly v bipolárním světě studené války druhořadými velmocemi. Staré antagonismy ztratily váhu a rovněž USA měly zájem na stabilitě západní Evropy ohro-

Je paradoxní sledovat, že 75 let po skončení druhé světové války bude náš kontinent geopoliticky připomínat situaci před spojeneckým vítězstvím.

žované potenciální sovětskou hrozbou. Pád komunismu zvýšil ambice prosperující západní Evropy – postupnými a trvalými centralizačními kroky vytvořit evropský superstát, novou světovou velmoc schopnou soupeřit s USA. Tuto změnu směru vyjádřila Maastrichtská smlouva z roku 1992. Její tvůrci však nepočítali s účinkem dalších historických změn, které se udály současně. Tou hlavní bylo sjednocení Německa. Stačilo pouze čtvrt století, aby Velká Británie, která ve snaze zabránit německé kontinentální hegemonii vykrvácela a zvištěla ve dvou světových válkách, zjistila, že Evropská unie, tak jak se vyvinula, představuje minimálně naplnění válečných cílů vilémovského Německa z první světové války, dosažených však civilizovaným a mírovým způsobem a za britského přispění. Současně si mohla opakovaně vyzkoušet, že německé dominanci v EU není schopna zabránit ani spojenectvím s Francií či jinými státy.

Tomuto vývoji mohutně přispěly dvě věci – přijetí společné měny a rozšíření EU na východ. Pro Německo podhodnocené euro dalo německé ekonomice velkou konkurenční výhodu, zatímco pohřbilo jižní křídlo EU a oslabilo Francii, a rozšíření na východ

umožnilo vzniknout jakési nové Mitteleuropě, kordonu na Německo ekonomicky a stále více i politicky navázaných středoevropských satelitů, což posunulo těžiště EU na východ a Německo do jejího centra.

Situace v EU však ukazuje, že Německo je sice příliš velké a silné z hlediska evropské rovnováhy, kterou tím rozbíjí, ale pro pevné ovládnutí a vedení Evropy je přesto příliš slabé.

Situace v EU však ukazuje, že Německo je sice příliš velké a silné z hlediska evropské rovnováhy, kterou tím rozbíjí, ale pro pevné ovládnutí a vedení Evropy je přesto příliš slabé. Politicky se dnes nachází na velmi nejasné křižovatce a jeho mainstream se začíná velmi nebezpečně radikalizovat

a vychylovat směrem doleva. Historické mocenské ambice německé politiky se zdají být sice naplněny, ale německá veřejnost si to příliš nemyslí, nesdílí je a není ochotna za to platit. Německý postoj k evropské budoucnosti není proto příliš čitelný, avšak bez jeho souhlasu nelze nic rozhodnout.

Francouzský arogantní centralismus v kombinaci s německou precizní důkladností vytvořily v Bruselu děsivý byrokratický systém, kterým si tamní elity odcizily evropskou veřejnost. Přehnaný důraz na budování unijních institucí a arogantní úřednické prosazování integračních kroků cestou dalších a dalších regulací, opovrhování názory veřejnosti členských zemí a nakonec ovládnutí Bruselu progresivistickou ideologií učinily z EU kontroverzní vyhraněný politický projekt prosazovaný nedemokratickými metodami.

Velká Británie je příliš velká a významná země s velmi specifickými tradicemi vlastní státnosti a politického uspořádání, aby s ní mohly bruselské elity zacházet stejně jako např. s malým Irskem. Za tisíc let své historie nebyla nikdy nucena se cizí vůli podřizovat a vždy se takovému osudu zuřivě bránila. Je evropskou zemí, ale pouze jednou nohou. Za mořem leží jiné anglosaské země, s nimiž jí poutají kořeny hlubší a pevnější, než se zeměmi na kontinentě. Nebylo proto divu, že pro ni začalo být směřování EU nepřijatelné. Brexit musel přijít.

Odchodem Británie se vracíme k zárodku normálního světa. Samotná její suverénní existence na hranicích EU bude inspirací a možná i posilou pro všechny, kteří věří v budoucnost Evropy národních států.

31. ledna 2020

Neuvěřitelné reakce na zvolení Stanislava Křečka ombudsmanem

Václav Klaus

Naši samozvaní „majitelé“ demokracie, kteří tak ostře bojují proti všem nedemokratickým způsobům uspořádání jakékoli lidské komunity ve světě i u nás doma, se tentokráté úžasně předvedli a plně odkryli své pravé nedemokratické já.

Ve zcela demokraticky zorganizovaných volbách ve zcela demokraticky zvolené

Ti, kteří v této volbě prohráli, spustili spolu s Milionem chviliek na dr. Křečka a na výsledek této volby neskutečně agresivní útok.

Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky byl většinou hlasů zvolen ombudsmanem bývalý zástupce ombudsmanky Šabatové Stanislav Křeček. Ti, kteří v této volbě prohráli, spustili spolu s Milionem chviliek na dr. Křečka a na výsledek této volby neskutečně agresivní útok.

Opět se ukázalo, že demokratické uspořádání nepřijímají, pokud není výsledek voleb takový, jaký by si přáli oni. Není to nic nového. Stalo se to opakovaně v minulosti, např. při volbě prezidenta Zemana, při výsledcích parlamentních voleb, v nichž uspěla strana premiéra Babiše a v mnoha dalších případech. Výsledek demokratických voleb nepřijímají.

Že to dají tak rychle a tak hrubě okamžitě najevo, je určitou novinkou. Při opačném

výsledku voleb by druhá strana nic takového určitě neudělala. Prohru ve volbách by přijala bez jakéhokoli komentáře. Prostě jako prohru, která k demokracii patří. Ukazuje se, že progresivističtí věční majitelé pravdy (už od éry pravdy a lásky) považují

Při opačném výsledku voleb by druhá strana nic takového určitě neudělala.

Prohru ve volbách by přijala bez jakéhokoli komentáře. Prostě jako prohru, která k demokracii patří.

volby za komplikaci, která jim znemožňuje uskutečňovat jejich politické plány, kterými jsou popření parlamentní demokracie a nastolení vlády nevolených, ale vyvolených. Demokracie jim vyhovuje, jen když vede k jejich vítězství.

Pro lidi mého typu byla před šesti lety volba bývalé trockistky Anny Šabatové do funkce ombudsmanky jasnou prohrou.

Vždy jsem tuto instituci, o které se v klasických učebnicích demokracie nikdy nemluvílo, chápal jako pokus oslabit systém parlamentní demokracie.

Víme, že do této funkce nepatří (a celou dobu jejího fungování to jen dokazovalo), ale neřekli jsme ani slovo. Nedělali jsme žádné hrubé útoky na integritu její osobnosti. Výsledek volby jsme – neradi – respektovali. Dr. Křeček byl dlouholetý poslanec sociální demokracie, tedy strany, které jsem nikdy nebyl přívržencem, ale přesvědčil jsem se, že na tuto funkci má nesporné profesní a – jak ukazuje svou častou publi-

cistickou aktivitou – i odborné předpoklady. Přeji mu, aby se mu v práci dařilo.

Něco jiného je můj názor na instituci ombudsmana. V tomto ohledu plně souhlasím s názory svého syna. I já jsem v 90. letech proti zavedení instituce ombudsmana vždy rezolutně protestoval. Vždy jsem tuto instituci, o které se v klasických učebnicích demokracie nikdy nemluvílo, chápal jako pokus oslabit systém parlamentní demokracie. Ombudsmanem je ve skutečnosti každý významný politik, lidé se na něho se svými stížnostmi nepřetržitě obracejí. Kancelář prezidenta republiky za rok řeší o řád více stížností, než které se dostanou do rukou ombudsmana. Ombudsman podle zákona každý rok předává zprávu o své činnosti do rukou prezidenta republiky – my jsme mu vždy na oplátku předávali naši podobnou zprávu o řešení stížností, které přicházejí do našeho úřadu. Bylo jich daleko více.

Ombudsmanem je ve skutečnosti každý významný politik, lidé se na něho se svými stížnostmi nepřetržitě obracejí.

Absurdní souboj o tento zbytečný úřad a následná hysterie pokrokářů však prokazuje, že v jejich plánech na rozbití normální společnosti a na vnucení nám všech zhoubných migračních, genderových a antidiskriminačních projektů, které rozvracejí společnost za oceánem a v západní Evropě, měla a má tato instituce zásadní roli. Proto ten řev a proto ta neskrývaná nenávisť. Nevyšlo jim to. Zatím.

Publikováno na iDNES.cz dne 13. února 2020.

ROZHOVOR

Pražský arcibiskup by měl být větší klidás, než jsem já...

Dominik kardinál Duka OP

Jindřich Forejt

Výběr z rozhovoru s Dominikem kardinálem Dukou OP k 10. výročí jmenování na stolec sv. Vojtěcha. Jaký je jeho pohled a zkušenost s postavením českého primase po deseti letech? Na to a mnohé další dotazy odpovídá pan kardinál v rozhovoru, který s ním vedl Jindřich Forejt.

Vaše Eminence, vzpomenete si ještě na onu chvíli, kdy Vám bylo oznámeno, že Vás Svatý otec jmenoval pražským arcibiskupem?

Myslím, že jsem byl trochu zaskočený, protože jsem se domníval, že řešení této otázky už nebude spojeno s mojí osobou.

Měl jste radost?

Jak už to bývá, tu měli spíše někteří mí blízcí. V takové chvíli se člověk moc uvolnit a radovat nedokáže. Cítil jsem to jako poctu, ale také jako velkou zodpovědnost. Navíc jsem byl hned upozorňován na to, že mě čekají náročné úkoly a že musím být opatrný. A pak tu bylo ještě vědomí, že budu muset opustit Hradec Králové... A to pro mě nebylo snadné.

Náš rozhovor vzniká právě k 10. výročí Vašeho jmenování. Nechtěl bych, aby to znělo jako výzva k bilancování...nicméně, když byste měl zmínit, co Vás po příchodu do Prahy zaskočilo, co se zdálo být jiné, než se posléze ukázalo se zkušeností „zevnitř“? Předpokládám, že jste měl vizi – jakýsi svůj „program“ – čeho chcete dosáhnout?

Řekl bych, že jsem to měl trochu jako kdysi v Hradci Králové. Člověk má před sebou v životě zkrátka občas úkoly, které si nevymyslel. Některé byly přesně dané. Vezměme třeba kauzu katedrály sv. Víta

Člověk má před sebou v životě zkrátka občas úkoly, které si nevymyslel.

na Pražském hradě. Já jsem šťastný za to, jak se vyřešila. Ovšem kdo mohl tehdy předpokládat dopad mezinárodního terorismu? Teroristé jsou dnes poměrně velkou překážkou pro život v katedrále. Obavu přitom vzbuzuje již jejich samotná existence. Je to důkaz toho, jak komplexně dokáže působit zlo. Prostupuje nejdříve naši mentální rovinu a vede k praktickým dopadům, jako je například omezení pohybu v katedrále. Někteří lidé to odmítají

přijmout. Ovšem nic není tak jednoduché a my do dnešního dne například pořádně nevíme, jak to bylo s požárem v Notre-Dame.

Spor kolem katedrály sv. Víta trval 17 let a Vám se ho podařilo vyřešit krátce po nástupu do úřadu. Již koncem května roku 2010 tak byla podepsána dohoda o spolupráci mezi zástupci církve a státu. Některá jednání o majetkovém vypořádání ale trvala podstatně déle...

To je pravda, ale obě témata spolu tak trochu souvisí. Sám za sebe jsem byl stoupcem majetkového vyrovnání mezi stá-

Najednou si uvědomíte, že vše je v rukách Božích a že naším největším bohatstvím je člověk sám.

tem a církvemi formou renty, jejíž výše by byla vypočítána z hodnoty majetku, který se měl navracet. Tam byl možný i dovětek, že pokud by v budoucnu například nová vláda s takovým uspořádáním nesouhlasila, přistoupilo by se k celkovému vypořádání. Nechtěli jsme, aby vznikl pocit, že církev profituje ze státního rozpočtu... Nakonec jsme dospěli k dohodě. Pro nás to znamenalo přemýšlet o možnostech hospodaření do budoucna. Svou roli hrálo zejména lesní hospodářství, které bylo svými výnosy vedle příjmů z budov, pronájmů a turistického ruchu jedním z hlavních zdrojů financování. A co se stalo? Objevil se kůrvec...a vše je jinak. Najednou si uvědomíte, že vše je v rukách Božích a že naším největším bohatstvím je člověk sám. Jinými slovy- chceme-li existovat i nadále, pak musíme brát vážněji předmluvu konstituce „Radost a naděje“, ve které se říká: „Jsme tady, abychom sloužili.“ Budeme-li jako církev sloužit, tak se nemusíme obávat.

Dokážete říci, které vlastnosti by neměly pražskému arcibiskupovi v dnešní době chybět?

Na prvním místě bych jmenoval pevnou víru, neboť z ní vyrůstá naděje a láska. Pak nesmí chybět to, čemu říkáme prudence, tedy rozvážnost nebo prozíravost. Nepostradatelná je také odvaha a statečnost. Tyto ctnosti na sebe navazují, neboli: nejdříve se musím odvážit rozhodnutí udělat, pak si za ním musím stát a následně - pro dosažení cíle - překonat vše, co bude stát v cestě... (po chvíli zamýšlení s úsměvem dodává) A pak...pražský arcibiskup musí být větší klidás, než jsem já.

Pane kardinále, jaká je podle Vás správná a zdravá míra adaptability církve na dobové dění a fenomény? Říká se, že církev je věčná...že zastupuje určité principy a trvalé hodnoty. Nedávno jsem četl příběh jezuitských misionářů, kteří od poloviny 16. století působili v Číně. V šíření křesťanství byli sice úspěšní, ale míra jejich přizpůsobení se místním zvyklostem, patrná zejména v církevních obřadech, byla římskou kurií i papežem vyhodnocena jako nepřijatelná. Jaké je podle Vás postavení církve v dnešní společnosti a připravenost respektovat její autentickou výpověď?

Pokud jde o tu historickou zmínku, tak se skutečně jednalo o kritiku Dominikánů a Františkánů vůči otčům Jezuitům. Šlo o otázku přizpůsobování některých částí katolické nauky čínské kultuře. Něco podobného je vidět i ve filmu „Mlčení“, který ukazuje pronásledování křesťanů v Japonsku v 17. století. Jezuité své poslání v rámci těchto historických misí nedokončili, protože to nebylo možné. Většina z nich

Globalizace s sebou totiž přináší nejen to, co bych nazval „vandrováním lidí“, ale také „vandrování idejí“.

byla zlikvidována. Ten problém souvisel s úvahou, jak reagovat na nové vlivy. Velké napětí prožívají církve a společnost i dnes. Globalizace s sebou totiž přináší nejen to, co bych nazval „vandrováním lidí“, ale také „vandrování idejí“. V rámci těchto posunů se v našem prostoru najednou objeví člověk nikoli ničím nedotčený, ale reprezentant jisté konkrétní kultury, konkrétní civilizace se všemi plusy a mínusy...a jste u bodu střetu nebo - chcete-li - u míry přizpůsobení se. Je to velmi komplikovaná záležitost.

Část z rozhovoru publikovaného v časopise MY (č. 2, ročník 3 – únor 2020).